ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2001

Vyhlásené: 01.05.2001 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

159

NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky

z 19. apríla 2001

o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov

Vláda Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 95/2000 Z. z. a zákona č. 158/2001 Z. z. nariaďuje:

§ 1
Predmet úpravy

Nariadenie vlády Slovenskej republiky o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov (ďalej len „nariadenie vlády“) upravuje minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri používaní pracovných prostriedkov zamestnancami.

§ 2
Vymedzenie základných pojmov

Na účely tohto nariadenia vlády

a) pracovný prostriedok je stroj, zariadenie, prístroj alebo nástroj, ktorý sa používa pri práci,

b) používanie pracovného prostriedku je každá činnosť týkajúca sa pracovného prostriedku, napríklad zapínanie, vypínanie, používanie, preprava, oprava, prestavba, údržba alebo starostlivosť o pracovný prostriedok vrátane čistenia,

c) zóna nebezpečenstva je oblasť vnútri pracovného prostriedku alebo v okolí pracovného prostriedku, v ktorej je ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnanca, ak sa v nej nachádza,

d) ohrozený zamestnanec je zamestnanec, ktorý sa celkom alebo čiastočne nachádza v zóne nebezpečenstva,

e) obsluha pracovného prostriedku je zamestnanec poverený používať pracovný prostriedok a jeho činnosť pri používaní pracovného prostriedku.

§ 3
Podrobnosti o podmienkach používania pracovného prostriedku

(1) Zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby pracovný prostriedok, ktorý poskytuje zamestnancovi na používanie, bol na príslušnú prácu vhodný alebo prispôsobený tak, aby pri jeho používaní bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnanca. Pri výbere pracovného prostriedku zamestnávateľ prihliada na osobitné pracovné podmienky a druh práce, na

nebezpečenstvo existujúce na pracovisku a na nebezpečenstvo, ktoré môže vyplynúť z používania pracovného prostriedku.

(2) Ak pri používaní pracovného prostriedku nie je možné v plnom rozsahu zamestnancovi zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia, zamestnávateľ zabezpečí vykonanie potrebných opatrení, aby čo najviac obmedzil nebezpečenstvo.

(3) Zamestnávateľ zabezpečí, aby sa pracovný prostriedok používal v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe č. 1.

(4) Zamestnávateľ zabezpečí, aby pracovný prostriedok, ktorý na používanie poskytne zamestnancovi po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia vlády, vyhovoval

a) ustanoveniam príslušných právnych predpisov,

b) minimálnym požiadavkám uvedeným v prílohe č. 2, ak sa nedajú použiť iné právne predpisy alebo ak sa dá iný právny predpis použiť iba čiastočne.

(5) Zamestnávateľ vykoná opatrenia na zabezpečenie primeranej údržby, aby pracovný prostriedok po celý čas jeho používania mal úroveň zodpovedajúcu požiadavkám uvedeným v odseku 4.

§ 4
Kontrola pracovného prostriedku

(1) Ak bezpečnosť pracovného prostriedku závisí od podmienok jeho inštalácie, zamestnávateľ zabezpečí vykonanie kontroly pracovného prostriedku po jeho inštalovaní, pred jeho prvým použitím a po jeho inštalovaní na inom mieste, aby zabezpečil správnu inštaláciu pracovného prostriedku a jeho správne fungovanie. Kontrolu vykonávajú oprávnené osoby podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(2) Pre pracovný prostriedok používaný v podmienkach, ktoré zhoršujú jeho stav a vytvárajú možnosť vzniku nebezpečenstva, zamestnávateľ zabezpečí vykonanie

a) pravidelnej kontroly a ak je potrebné aj príslušnej skúšky oprávnenou osobou,

b) kontroly oprávnenou osobou vždy, ak sa vyskytnú výnimočné okolnosti, napríklad zmena vykonávanej práce, porucha, havária, prírodný jav alebo dlhšia prestávka v používaní pracovného prostriedku, ktoré môžu ohroziť bezpečnú prevádzku pracovného prostriedku.

(3) Zamestnávateľ uschováva záznamy o výsledku kontroly. Pracovný prostriedok musí byť v mieste jeho používania vybavený príslušnými dokladmi o vykonaní poslednej kontroly.

(4) Vykonávanie kontrol pracovného prostriedku určujú osobitné predpisy.[1]) Pri pracovnom prostriedku, na ktorý sa osobitný právny predpis nevzťahuje, určí rozsah a periodicitu kontroly zamestnávateľ.

§ 5
Pracovný prostriedok s osobitným nebezpečenstvom

Ak je používanie pracovného prostriedku spojené s možným osobitným ohrozením bezpečnosti a zdravia zamestnanca, zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby

a) pracovný prostriedok používal len ním poverený zamestnanec,

b) opravárske, prestavbové, údržbárske práce a starostlivosť o pracovný prostriedok vykonával len na to oprávnený zamestnanec alebo iná oprávnená osoba.

§ 6
Ergonomika

Pri uplatňovaní minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pri používaní pracovného prostriedku zamestnávateľ zohľadňuje pracovnú pozíciu, polohu tela zamestnanca a ergonomické princípy.[2])

§ 7
Oboznamovanie a informovanie zamestnanca

(1) Zamestnávateľ preukázateľne vykoná opatrenia, aby zamestnanec bol oboznámený a informovaný o používaní pracovného prostriedku v súlade s osobitným predpisom,[3]) a ak je to potrebné, aby dostal písomný návod na obsluhu pracovného prostriedku.

(2) Informácia a písomný návod na obsluhu obsahujú vo vzťahu k bezpečnosti a ochrane zdravia najmä

a) podmienky na používanie pracovného prostriedku,

b) predvídateľné mimoriadne situácie.

(3) Informácia a písomný návod podľa odseku 2 budú obsahovať, ak je to vhodné, aj závery zo skúseností získaných pri používaní pracovného prostriedku.

(4) Zamestnávateľ preukázateľne oboznámi zamestnanca s nebezpečenstvami, ktoré môžu ohroziť jeho alebo pracovný prostriedok v pracovnom priestore alebo na pracovnom mieste, ako aj s ich zmenami a inými účinkami, ktoré na nich pôsobia, a s účinkami pracovného prostriedku umiestneného v ich bezprostrednom pracovnom priestore alebo mieste, aj keď ho priamo nepoužíva.

(5) Zamestnávateľ preukázateľne vykoná opatrenia, aby

a) zamestnanec poverený používaním pracovného prostriedku bol vyškolený primerane k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s jeho používaním,

b) oprávnený zamestnanec, ktorý vykonáva činnosti uvedené v § 5 písm. b), bol osobitne vyškolený primerane k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s jeho činnosťou.

(6) Oboznámenie, informácie a písomné návody na obsluhu musia byť pre zamestnanca zrozumiteľné.

§ 8
Účasť zamestnancov

Zamestnávateľ umožní zamestnancom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v súlade s osobitným predpisom[3]) zúčastňovať sa na riešení problematiky ustanovenej týmto nariadením vlády.

§ 9
Prechodné ustanovenie

Zamestnávateľ zabezpečí, aby pracovný prostriedok, ktorý na používanie poskytol zamestnancovi pred nadobudnutím účinnosti nariadenia vlády, vyhovoval minimálnym požiadavkám uvedeným v prílohe č. 2 najneskôr do 31. decembra 2003.

§ 10
Účinnosť

Nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. mája 2001.

Mikuláš Dzurinda v. r.

Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 159/2001 Z. z.

PODROBNOSTI O POŽIADAVKÁCH NA POUŽÍVANIE PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU (§ 3 ods. 3 nariadenia vlády)

1. Všeobecne

Ustanovenia tejto prílohy sa musia uplatňovať v súlade s nariadením vlády a v súlade s príslušnými nebezpečenstvami, ktoré sa vyskytujú pri používaní pracovného prostriedku.

2. Všeobecné požiadavky na pracovný prostriedok

2.1. Pracovný prostriedok musí byť inštalovaný, umiestnený a musí sa používať tak, aby sa zmenšilo ohrozenie pre obsluhu a pre ďalších zamestnancov, napríklad tak, že sa ponechá dostatok miesta medzi pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku a pevnými alebo pohybujúcimi sa časťami v jeho okolí, a tak, že všetky používané alebo vyrábané druhy energie a látok sa dajú bezpečne privádzať a odvádzať.

2.2. Pracovný prostriedok sa musí montovať alebo demontovať v bezpečných podmienkach, najmä sa musia dodržiavať všetky pokyny výrobcu.

2.3. Pracovný prostriedok, ktorý môže byť pri používaní zasiahnutý bleskom, musí byť vhodným spôsobom alebo zariadením chránený pred jeho účinkom.

3. Ustanovenia týkajúce sa mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom alebo bez neho

3.1. Mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom môže ovládať len zamestnanec, ktorý absolvoval školenie zamerané na jeho bezpečné ovládanie.

3.2. Ak sa mobilný pracovný prostriedok pohybuje v pracovnom priestore, musia sa vydať potrebné dopravné predpisy a musí sa zabezpečiť ich dodržiavanie.

3.3. Musia sa vykonať organizačné opatrenia, aby do pracovného priestoru mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom nevchádzali zamestnanci.

Ak prácu možno vykonať len tak, že sa zamestnanci nachádzajú v pracovnom priestore mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom, musia sa vykonať vhodné opatrenia, aby sa predišlo ich zraneniu mobilným pracovným prostriedkom.

3.4. Preprava zamestnancov na mobilnom pracovnom prostriedku sa môže uskutočniť, len ak je zaistená ich bezpečnosť. Ak sa počas prepravy má vykonávať práca, je potrebné primerane upraviť rýchlosť pohybu mobilného pracovného prostriedku.

3.5. Mobilný pracovný prostriedok so spaľovacím motorom sa môže v pracovných priestoroch používať len vtedy, ak je zabezpečená výmena dostatočného množstva vzduchu, aby bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov.

4. Podrobnosti o požiadavkách na používanie pracovného prostriedku na zdvíhanie bremena

4.1. Všeobecné zásady

4.1.1. Mobilný alebo rozoberateľný pracovný prostriedok, ktorý je skonštruovaný na zdvíhanie bremien, musí sa používať tak, aby vo všetkých predvídateľných podmienkach bola zabezpečená jeho stabilita, pričom sa musia zohľadňovať vlastnosti podkladu.

4.1.2. Osoby možno zdvíhať len pomocou takého pracovného prostriedku a jeho príslušenstva, ktorý je na tento účel určený.

Na zdvíhanie osôb sa môže výnimočne použiť aj pracovný prostriedok, ktorý nie je špeciálne skonštruovaný na tento účel, ak sa v súlade s právnymi predpismi vykonajú potrebné bezpečnostné opatrenia a zdvíhanie sa vykonáva pod primeraným dohľadom.

Ak sa na pracovnom prostriedku určenom na zdvíhanie bremien nachádza osoba, na riadiacom mieste musí byť stále prítomná obsluha. Osoba, ktorá je zdvíhaná, musí mať

možnosť spoľahlivo komunikovať s obsluhou. Pre prípad ohrozenia musia byť k dispozícii spoľahlivé prostriedky na jej evakuáciu.

4.1.3. Musí sa zabezpečiť, aby zamestnanci nevstupovali pod zavesené bremeno. Výnimku tvoria prípady, keď to charakter vykonávanej práce vyžaduje.

Bremeno sa nesmie pohybovať nad nechráneným pracovným priestorom, na ktorom sa zvyčajne nachádzajú zamestnanci.

Ak sa zamestnanci nachádzajú pod bremenom a prácu nemožno vykonať iným spôsobom, musí sa určiť príslušný postup a musí sa zabezpečiť jeho dodržiavanie.

4.1.4. Príslušenstvo pracovného prostriedku určeného na zdvíhanie je potrebné vybrať podľa druhu zdvíhaného bremena, upevňovacích miest, zdvíhacích lán a poveternostných podmienok, pričom je potrebné zohľadňovať spôsob a rozmiestnenie závesov. Príslušenstvo takého pracovného prostriedku, ak sa po používaní nerozoberie, musí byť zreteľne označené, aby používatelia boli informovaní o jeho charakteristikách.

4.1.5. Príslušenstvo pracovného prostriedku určeného na zdvíhanie je potrebné uložiť tak, aby sa zabezpečilo, že nebude poškodené alebo zoslabené.

4.2. Pracovný prostriedok na neusmerňované zdvíhanie bremena

4.2.1. Ak sa dva alebo viaceré pracovné prostriedky používajú na neusmerňované zdvíhanie bremien a sú namontované alebo zostavené v pracovnom priestore tak, že ich pracovné priestory sa prekrývajú, musia sa vykonať vhodné opatrenia, aby nenastala kolízia medzi bremenami alebo časťami týchto pracovných prostriedkov.

4.2.2. Ak sa na neusmerňované zdvíhanie bremena používa mobilný pracovný prostriedok, musia sa vykonať opatrenia, aby sa mobilný pracovný prostriedok nenaklonil, neprevrátil, neposunul alebo nepošmykol. Dodržiavanie opatrení sa musí kontrolovať.

4.2.3. Ak obsluha pracovného prostriedku určeného na neusmerňované zdvíhanie bremena nemôže pozorovať celú dráhu vykonávanú bremenom priamo alebo pomocou špeciálneho vybavenia poskytujúceho potrebné informácie, musí s obsluhou komunikovať určená osoba, ktorá ju usmerňuje. Musia sa vykonať organizačné opatrenia, aby sa predišlo kolíziám bremena, ktoré by mohli ohroziť zamestnanca.

4.2.4. Práca pri ručnom pripevňovaní alebo uvoľňovaní bremena sa musí organizovať, najmä zamestnancom priamo alebo nepriamo riadiacim príslušný pracovný prostriedok tak, aby zamestnanec, ktorý pripevňuje alebo uvoľňuje bremeno, mohol vykonávať prácu bezpečne.

4.2.5. Zdvíhacie práce sa musia starostlivo plánovať, realizovať a musia sa zabezpečiť vhodným dozorom tak, aby bola zaistená bezpečnosť zamestnancov.

Ak je potrebné bremeno súčasne zdvíhať pomocou dvoch alebo viacerých pracovných prostriedkov na neusmerňované zdvíhanie bremena, musí sa vypracovať a uplatňovať postup, ktorý zabezpečí dobrú koordináciu všetkých zamestnancov obsluhujúcich tieto pracovné prostriedky.

4.2.6. Ak pracovný prostriedok určený na neusmerňované zdvíhanie bremien nemôže udržať bremeno v prípade úplného alebo čiastočného výpadku energie, musia sa vykonať primerané opatrenia, aby sa neohrozili zamestnanci.

Bremeno zavesené vo vzduchu sa nesmie ponechať bez dozoru, ak nie je zamedzený prístup do zóny nebezpečenstva a bremeno nie je bezpečne zafixované.

4.2.7. Ak sa poveternostné podmienky zhoršia natoľko, že nie je možné bezpečné používanie pracovného prostriedku určeného na neusmerňované zdvíhanie bremena, ktorý pracuje na voľnom priestranstve a zamestnanca začína ohrozovať, musí sa zastaviť práca pracovného prostriedku. Musia sa vykonať primerané ochranné opatrenia, aby sa pracovný prostriedok neprevrátil a neohrozil zamestnancov.

Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 159/2001 Z. z.

PODROBNOSTI O MINIMÁLNYCH POŽIADAVKÁCH NA PRACOVNÝ PROSTRIEDOK [§ 3 ods. 4 písm. b) a § 9 nariadenia vlády]

1. Všeobecne

Ustanovenia tejto prílohy sa musia uplatňovať v súlade s nariadením vlády a v súlade s príslušnými nebezpečenstvami, ktoré sa vyskytujú pri používaní pracovného prostriedku.

Nasledujúce minimálne požiadavky, ktoré sa týkajú používania pracovného prostriedku, nemusia vyžadovať rovnaké opatrenia, ako požiadavky, ktoré sa týkajú nového pracovného prostriedku.

2. Všeobecné minimálne požiadavky aplikovateľné na prácu s pracovným prostriedkom

2.1. Ovládacie a kontrolné prvky pracovného prostriedku musia byť viditeľné, identifikovateľné a primerane označené.

Ak to nie je nevyhnutné, ovládacie a kontrolné prvky musia byť umiestnené mimo zóny nebezpečenstva a ich činnosť nesmie vytvárať ďalšie nebezpečenstvo. Nesmú zvyšovať riziko ani v dôsledku neúmyselnej činnosti.

Obsluha z hlavného ovládacieho miesta zabezpečí, aby sa nijaká osoba nenachádzala v zóne nebezpečenstva. Ak to nie je možné, bezpečnostný systém automaticky vydá svetelný alebo zvukový výstražný signál ihneď po uvedení pracovného prostriedku do chodu. Ohrozený zamestnanec musí mať pri uvádzaní pracovného prostriedku do chodu čas a možnosť rýchlo sa vyhnúť ohrozeniu alebo zastaviť pracovný prostriedok.

Riadiace systémy musia byť bezpečné a vybrané tak, aby poskytovali primeranú ochranu pred poruchami, chybami a obmedzeniami, ktoré možno predpokladať pri používaní pracovného prostriedku.

2.2. Pracovný prostriedok sa môže uviesť do chodu len úmyselnou činnosťou. Táto požiadavka sa vzťahuje aj na

a) uvedenie pracovného prostriedku do chodu po zastavení jeho chodu z akejkoľvek príčiny,

b) významné zmeny podmienok jeho činnosti, napríklad rýchlosti, tlaku, aby uvedenie pracovného prostriedku do chodu alebo zmena podmienok jeho činnosti neohrozili zamestnanca.

Táto požiadavka sa netýka uvedenia pracovného prostriedku do chodu alebo zmeny podmienok jeho činnosti, ak sú súčasťou normálneho pracovného cyklu automatického zariadenia.

2.3. Pracovný prostriedok musí byť vybavený ovládacím prvkom, ktorým môže byť úplne a bezpečne zastavený. Každé pracovisko musí byť vybavené ovládacím prvkom umožňujúcim zastavenie niektorých alebo všetkých pracovných prostriedkov podľa druhu nebezpečenstva, aby pracovné prostriedky boli bezpečné.

Povel ovládacieho prvku na zastavenie musí mať prednosť pred povelom ovládacieho prvku na uvedenie pracovného prostriedku do chodu. Ak sa pracovný prostriedok alebo jeho nebezpečné časti zastavia, musí sa odpojiť prívod energie do pohonu.

2.4. V odôvodnených prípadoch a v závislosti od veľkosti rizika a od času potrebného na zastavenie pracovného prostriedku musí byť pracovný prostriedok vybavený zariadením na núdzové zastavenie.

2.5. Pracovný prostriedok, z ktorého môžu vypadávať predmety alebo môže vyletúvať materiál, musí byť vybavený bezpečnostným zariadením, ktoré zodpovedá veľkosti rizika. Pracovný prostriedok, ktorý ohrozuje emisiami plynov, pár, tekutín alebo prachom, musí byť vybavený vhodným odsávacím alebo ochranným zariadením umiesteným pri zdroji ohrozenia.

2.6. Ak je to potrebné pre bezpečnosť a zdravie zamestnancov, pracovný prostriedok a jeho časti musia byť spevnené výstužou alebo iným spôsobom.

2.7. Ak je možnosť deštrukcie pracovného prostriedku alebo jeho časti, čo predstavuje významné ohrozenie bezpečnosti a zdravia zamestnancov, musia sa prijať vhodné opatrenia.

2.8. Ak je možný kontakt s pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku, ktorý môže spôsobiť úraz, tieto časti musia byť vybavené krytom alebo iným ochranným zariadením, ktoré zabráni prístupu do zóny nebezpečenstva, alebo takým zariadením, ktoré zastaví pohybujúce sa nebezpečné časti skôr, ako sa siahne alebo vstúpi do zóny nebezpečenstva. Kryt a iné ochranné zariadenie

a) musia mať pevnú konštrukciu,

b) nesmú vytvárať ďalšie nebezpečenstvo,

c) nesmú sa dať ľahko odstrániť alebo vyradiť z činnosti,

d) musia byť umiestnené v primeranej vzdialenosti od zóny nebezpečenstva,

e) musia byť riešené tak, aby neobmedzovali výhľad obsluhy na celý priestor, v ktorom sa pracovný prostriedok používa,

f) musia umožniť činnosť potrebnú na upevnenie alebo výmenu častí a činnosť pri údržbe tak, aby sa prístup obmedzil len do priestoru, v ktorom sa uvedená činnosť vykonáva, a bez odstránenia krytu alebo ochranného zariadenia, ak je to možné.

2.9. Pracovný priestor a pracovné miesto, na ktorých sa pracovný prostriedok používa, musia byť vhodne osvetlené podľa povahy vykonávanej činnosti.

2.10. Časti pracovného prostriedku s vysokou alebo veľmi nízkou teplotou musia byť, ak je to potrebné, chránené, aby neohrozovali zamestnancov, ktorí sa nachádzajú v ich blízkosti alebo s nimi prichádzajú do kontaktu.

2.11. Výstražné zariadenie pracovného prostriedku musí byť jednoznačné, ľahko pochopiteľné a zrozumiteľné.

2.12. Pracovný prostriedok sa môže používať len na činnosti, na ktoré je určený, a musia sa pritom dodržiavať podmienky určené na jeho prevádzku.

2.13. Údržbárske práce sa môžu vykonávať len vtedy, ak pracovný prostriedok je vypnutý. Ak to nie je možné, na vykonávanie takých prác sa musia prijať ochranné opatrenia alebo sa také práce musia vykonávať mimo zóny nebezpečenstva. Ak pre pracovný prostriedok je predpísaná údržba, termíny údržby sa musia dodržiavať.

2.14. Pracovný prostriedok musí byť vybavený zreteľne označeným vypínacím prvkom na jeho odpojenie od všetkých zdrojov energie. Opätovné zapojenie nesmie ohroziť zamestnanca.

2.15. Pracovný prostriedok musí byť vybavený značkami a výstražným označením na zaistenie bezpečnosti zamestnanca.

2.16. Zamestnanec musí mať zaistený bezpečný prístup a bezpečnosť vo všetkých priestoroch pri výrobe, úprave a údržbe.

2.17. Pracovný prostriedok musí chrániť zamestnanca pred ohňom alebo prehriatím, pred unikajúcim plynom, pred prachom, tekutinami, parami alebo pred látkami, ktoré sa vyrábajú, používajú alebo uskladňujú v pracovnom prostriedku.

2.18. Pracovný prostriedok musí chrániť pred nebezpečenstvom výbuchu vrátane výbuchu látky, ktorá sa v pracovnom prostriedku vyrába, používa alebo uskladňuje.

2.19. Pracovný prostriedok musí byť bezpečný a musí chrániť zamestnanca pred priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrinou.

3. Doplňujúce minimálne požiadavky na niektoré typy pracovných prostriedkov

3.1. Minimálne požiadavky na mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom alebo bez neho

3.1.1. Mobilný pracovný prostriedok, na ktorom sa pri jeho pohybe nachádza zamestnanec, musí byť vybavený tak, aby sa zmenšilo riziko pre tohto zamestnanca. Riziko musí zahŕňať aj nebezpečenstvo kontaktu s kolesami alebo s pásom vozidla.

3.1.2. Tam, kde by samovoľné zablokovanie pohonnej jednotky medzi jednotkou mobilného pracovného prostriedku a jeho príslušenstvom alebo akýmkoľvek ťahaným predmetom mohlo spôsobiť osobitné ohrozenie, príslušný pracovný prostriedok musí byť vybavený alebo prispôsobený tak, aby také blokovanie pohonnej jednotky nemohlo vzniknúť. Ak sa samovoľnému zablokovaniu nedá zabrániť, musia sa vykonať všetky opatrenia, aby zamestnanec nebol ohrozený.

3.1.3. Ak sa hnacie hriadele prenášajúce energiu medzi časťami mobilného pracovného prostriedku môžu znečistiť pôdou alebo poškodiť ťahaním po zemi, musí sa zabezpečiť, aby k tomu nedochádzalo.

3.1.4. Mobilný pracovný prostriedok, na ktorom sa pri jeho pohybe nachádza zamestnanec, musí byť skonštruovaný tak, aby sa v konkrétnych podmienkach používania obmedzilo ohrozenie v prípade jeho prevrátenia

a) ochranným zariadením, ktoré zabezpečí, aby sa pracovný prostriedok nenaklonil viac ako o štvrtinu otáčky, alebo

b) zariadením, ktoré poskytuje dostatok voľného priestoru okolo tohto zamestnanca, ak naklonenie bude väčšie ako štvrť otáčky, alebo

c) iným zariadením poskytujúcim rovnaký účinok.

Toto zariadenie môže tvoriť neoddeliteľnú súčasť mobilného pracovného prostriedku a nie je potrebné, ak mobilný pracovný prostriedok je počas činnosti stabilizovaný alebo ak použité konštrukčné riešenie vylučuje možnosť prevrátenia.

Ak v prípade prevrátenia mobilného pracovného prostriedku existuje nebezpečenstvo pritlačenia zamestnanca časťami mobilného pracovného prostriedku k zemi, musí sa na mobilný pracovný prostriedok inštalovať primeraný ochranný systém.

3.1.5. Vozík so zdvíhacou vidlicou, na ktorom sa nachádza jeden zamestnanec alebo viac zamestnancov, musí byť skonštruovaný alebo prispôsobený tak, aby sa obmedzilo nebezpečenstvo jeho prevrátenia, napríklad

a) inštalovaním kabíny pre vodiča alebo

b) konštrukčným riešením vozíka so zdvíhacou vidlicou, ktoré bráni jeho prevráteniu, alebo

c) konštrukčným riešením, ktoré v prípade prevrátenia sa vozíka so zdvíhacou vidlicou zabezpečí dostatok priestoru pre zamestnancov medzi zemou a príslušnými časťami vozíka so zdvíhacou vidlicou, alebo

d) konštrukčným riešením, ktoré chráni zamestnancov na sedadlách pre obsluhu vozíka so zdvíhacou vidlicou tak, že pri prevrátení vozíka nebudú pritlačení časťami vozíka so zdvíhacou vidlicou.

3.1.6. Pracovný prostriedok s vlastným pohonom, ktorý môže pri pohybe ohroziť osoby,

a) musí byť skonštruovaný tak, aby ho neoprávnená osoba nemohla uviesť do chodu,

b) musí mať vhodné zariadenia na zmenšenie následkov kolízie v prípadoch, ak sa v dráhe súčasne pohybuje viac ako jeden pracovný prostriedok,

c) musí mať brzdiace a zastavovacie zariadenie, a ak to bezpečnostné opatrenia pre prípad zlyhania hlavného brzdiaceho a zastavovacieho zariadenia vyžadujú, musí mať núdzové zariadenie ovládané ľahko prístupnými ovládačmi alebo pracujúce automaticky,

d) musí mať namontované primerané pomocné prvky na zlepšenie výhľadu, ak vodič nemá dostatočný výhľad s prihliadnutím na požadovanú bezpečnosť,

e) musí byť vybavený osvetľovacím zariadením primeraným vykonávanej práci a musí zamestnancovi poskytovať dostatočnú bezpečnosť, ak ide o pracovný prostriedok určený na prácu v noci alebo v tme,

f) musí byť vybavený primeranými hasiacimi prístrojmi, ak ide o pracovný prostriedok, pri ktorom je nebezpečenstvo požiaru na ňom alebo na ťahanej alebo nesenej časti a môžu byť ohrození zamestnanci, a ak na mieste, na ktorom sa pracuje, nie sú v dostatočnej blízkosti protipožiarne prostriedky,

g) musí sa po prekročení určenej hranice automaticky zastaviť, ak ide o diaľkovo ovládaný pracovný prostriedok,

h) musí byť vybavený ochranným zariadením proti nárazu a inému nebezpečenstvu alebo iným zariadením na elimináciu takých nebezpečenstiev, ak ide o diaľkovo ovládaný pracovný prostriedok, ktorý môže v obvyklých pracovných podmienkach naraziť alebo vytvoriť iné nebezpečenstvo.

3.2. Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena

3.2.1. Nepohyblivý pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena musí byť počas používania pevný a stabilný; osobitná pozornosť sa musí venovať bremenám, ktoré sa majú zdvíhať, a zaťaženiu, ktoré bude pôsobiť na montážne alebo upevňovacie miesta celej konštrukcie.

3.2.2. Na pracovnom prostriedku na zdvíhanie bremena musí byť zreteľne vyznačené dovolené prevádzkové zaťaženie a tam, kde to je vhodné, musí byť umiestnená aj tabuľka udávajúca dovolené prevádzkové zaťaženie pre každú konfiguráciu pracovného prostriedku.

Príslušenstvo pracovného prostriedku na zdvíhanie bremena musí byť označené, aby sa dali určiť charakteristiky podstatné pre bezpečné používanie.

Pracovný prostriedok, ktorý nie je určený na zdvíhanie osôb, musí byť vhodne a zreteľne označený, aby sa tak nemohol použiť ani omylom.

3.2.3. Nepohyblivý pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena musí byť inštalovaný tak, aby sa znížilo ohrozenie, že bremeno

a) udrie zamestnanca,

b) sa nebezpečne rozkýva alebo vypadne,

c) sa samovoľne uvoľní.

3.2.4. Pracovný prostriedok na zdvíhanie alebo premiestňovanie zamestnancov musí

a) pomocou vhodných zariadení predchádzať nebezpečenstvu pádu kabíny,

b) predchádzať nebezpečenstvu pádu obsluhy z kabíny, ak také nebezpečenstvo existuje,

c) predchádzať nebezpečenstvu pritlačenia, uviaznutia alebo udretia obsluhy, najmä v dôsledku neúmyselného kontaktu s objektmi,

d) zabezpečovať, aby osoby uviaznuté v kabíne po nehode neboli vystavené nebezpečenstvu a bolo ich možné uvoľniť.

Ak sa nebezpečenstvu uvedenému v písmene a) z dôvodu rozdielu miesta a výšky nedá zabrániť žiadnymi bezpečnostnými opatreniami, musí sa inštalovať a každý pracovný deň skontrolovať závesné lano určené na zvýšenie bezpečnosti.

1) Napríklad vyhláška Úradu bezpečnosti práce Slovenskej republiky č. 74/1996 Z. z. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti tlakových, zdvíhacích, elektrických a plynových technických zariadení a o odbornej spôsobilosti.

2) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov.

3) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.